

تعریف و ماهیت:

علم بینایی سنجی با دو شاخه اصلی چشم پزشکی و بینایی سنجی و اپتومتری، وظیفه حفظ و نگهداری سلامت و بهداشت این عضو ظریف و مهم را بر عهده دارد. ما در اینجا شاخه ناشناخته تر این علم یعنی بینایی سنجی را که در رشته دانشگاهی بینایی سنجی تدریس می شود معرفی می کنیم

بینایی سنجی علم مراقبت های بینایی است و کارشناسان این رشته به عنوان مراقبین بهداشت چشم مسئولیت حفظ و سلامت بینایی را بر عهده دارند.

سازمان بهداشت جهانی بینایی سنجی را مراقبت از بینایی می داند. به این معنا که یک بیمار چشم در آغاز باید توسط یک بینایی سنج معاینه شود تا اگر دچار عیوب انکساری و اختلالات دید دو چشمی انحرافات عضلانی انکسار چشم و مواردی از این قبیل بود توسط متخصص بینایی سنج معاینه گردد و در غیر این صورت به پزشک متخصص ارجاع داده می شود. تشخیص و تصحیح عیوب انکساری (نزدیک بینی، دوربینی و آستیگماتیسم) با تجویز عدسی های مناسب مانند عدسی های عینک یا لنزهای عکاسی، تشخیص و تصحیح اختلالات دید دو چشمی و تنبلی چشم، تعیین بهداشت عمومی چشم و بهداشت بینایی در محیط های کار و تحصیل و دادن آموزش لازم در این زمینه بر عهده بینایی سنج است.

تهیه و تجویز وسایل کمک بینایی مانند اکولرهای ساده و مرکب، سیستم های تلسکوپیک و تلویزیون های مدار بسته برای نیمه بینایان و اندازه گیری میدان بینایی در تخصص فارغ التحصیلان این رشته می باشد.

دو رشته چشم پزشکی و بینایی سنجی در کنار هم قرار دارند این دو رشته در بعضی از مواقع از هم مجزا هستند. مثلاً تعیین نمره عینک یا تصحیح اختلالات دید در تخصص اپتومتریست است و چشم پزشکان در زمینه بیماری های چشم بخصوص جراحی متبحر هستند.

مقاطع تحصیلی و گرایشهای رشته بینایی سنجی:

علم بینایی دارای دو شاخه اصلی چشم پزشکی و بینایی سنجی می باشد. که هر یک از این دو شاخه به شاخه های فرعی تری تقسیم می شوند. مثلاً رشته چشم پزشکی در دوره فوق تخصصی دارای شاخه های تخصصی تر از قبیل تخصص در زمینه جراحی پلک، فشار چشم و شبکیه می باشد. (توضیح اینکه دانشجویان برای تحصیل در رشته چشم پزشکی باید دوره پزشکی عمومی را بگذرانند و پس از موفقیت در آزمونهای دکتری تخصصی به تحصیل در این رشته مشغول شوند).

بینایی سنجی در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری می باشد. که در مقطع لیسانس دارای گرایش خاصی نیست و به صورت عمومی ارائه می گردد.

رشته بینایی سنجی در دوره فوق لیسانس و دکتری دارای گرایشهای تخصصی مانند ناهنجاریهای دید دو چشمی و تمرینات اپتومتری، وسایل کمک بینایی و تجویز لنزهای نامرئی است.

یعنی یک متخصص بینایی سنج در این زمینه ها اطلاعات تخصصی تر و بیشتری نسبت به یک چشم پزشک دارد.

فرصتهای شغلی رشته بینایی سنجی:

مردم اگر قابلیت های یک بینایی سنج را بدانند، متوجه می شوند که در بسیاری از مواقع به جای مراجعه به چشم پزشک باید به بینایی سنج مراجعه کنند. چون بیشتر مردم برای عیوب انکساری، تنبلی یا انحرافات چشم به چشم پزشک مراجعه می کنند و تمامی این موارد در حیطه کار یک بینایی سنج است مثلاً برای درمان انحرافات چشم ۵ روش وجود دارد که ۴ روش در حیطه کار اپتومتریست و یک روش در حیطه کار چشم پزشک است.

فارغ التحصیلان این رشته علاوه بر این که می توانند بطور مستقل مطب باز کنند و در زمینه تخصص خود فعالیت کنند تنها افرادی هستند که در زمینه ارائه عینک های مربوط به عیوب انکساری به طور علمی و دانشگاهی تخصص دیده اند.

از دیگر فعالیتهای یک بینایی سنج می توان به موارد زیر اشاره کرد. مشاوره در مورد بهداشت چشم و مشکلات بینایی در محیطهای آموزشی، خدماتی و... سنجش بینایی در سازمانهای مختلف، فعالیت در بیمارستانها و درمانگاهها، تأسیس موسسه ساخت و فروش عینک می باشد.

توانمندیهای لازم برای موفقیت در رشته بینایی سنجی :

یک بینایی سنج باید به درس فیزیک مسلط بوده و بخصوص به فیزیک نور علاقمند باشد و در طول دبیرستان درسهای ریاضی و زیست شناسی را بخوبی فرا گرفته باشد. از نظر جسمانی نیز لازم است که از چشمها و دست هایی سالم برخوردار باشد. ضرایب دروس عبارتند از زیست شناسی با ضریب ۴ و شیمی با ضریب ۳ و فیزیک و ریاضی با ضریب ۲.

اپتومتریست یا (بینایی سنج) کیست؟

اپتومتری یا بینایی سنجی علم مراقبت های بینایی است و اپتومتریست یا بینایی سنج به کسی گفته می شود که در رشته اپتومتری در دانشگاه تحصیل نموده و قادر است پس از معاینه و تشخیص به درمان اختلالات بینایی پرداخته و از طریق تجویز وسایل کمک بینایی مانند عینک ، لنزهای تماسی و انجام یکسری تمرینات و ورزشهای چشمی و دادن توصیه ها و دستورات بهداشتی لازم به کارایی بیشتر سیستم بینایی شما کمک نماید علاوه بر این اپتومتریست ها از چشم و ساختمانهای ضمیمه آن مانند سیستم اشکی و پلک ها معاینه بعمل می آورند و در صورت وجود هر گونه اختلال یا بیماری که نیازمند درمان طبی باشد بیماران را به سایر پزشکان ارجاع می نمایند.

همچنین اپتومتریست ها کار عرضه و فروش وسایلی را که تجویز می کنند (عینک و لنز) بر عهده دارند (اپتومتریست ها تنها گروهی هستند که کار ساخت عینک را در دانشگاه فرا می گیرند)

چه تفاوتی بین چشم پزشک و بینایی سنج وجود دارد و برای رفع چه نوع مشکلی باید به هر کدام از این دو گروه متخصصین مراجعه نمائیم ؟

بینایی سنج ها در کار تجویز عینک و لنزهای تماسی مهارت دارند و تخصص چشم پزشکان در کار درمان دارویی و جراحی بیماریهای چشمی است اگر چه که چشم پزشکان نیز به تجویز عینک و لنزهای تماسی می پردازند ولی مطمئناً هر کسی در زمینه کاری خودش تبحر و مهارت بیشتری دارد.

بدیهی است کسانی که دارای مشکلات و اختلالات بینایی واضحی هستند می توانند از همان اول به بینایی سنج مراجعه نمایند و اجازه دهند که مشکل آنها توسط اپتومتریست بررسی و حل گردد و در صورتی که اپتومتریست تشخیص داد که نیازمند خدمات پزشکی هستند آنها را به پزشک مربوطه ارجاع دهد و کسانی که اختلالات و بیماریهای چشمی واضحی دارند می توانند از همان ابتدا به چشم پزشک مراجعه نمایند . در هر صورت به هر کدام از این دو گروه متخصصین که مراجعه نمایید باید اطمینان یابید که یک معاینه کامل چشمی از شما بعمل می آید.

سر فصل دروس بینایی سنجی :

درس های تخصصی رشته بینایی سنجی
میکروب شناسی
اورژانس های چشمی
علائم چشمی در بیماری های داخلی
داروشناسی

زنتیک و چشم

فیزیولوژی اعصاب

فیزیولوژی چشم

لابراتوار اپتیک

فیزیولوژی اپتیک

مقدمات اپتومتری

عدسی های تماسی

آنالیز مشاهدات کلینیکی

و.....